

А.С. Поповіченко, студентка

М. П. Денисенко, д.е.н., професор

Київський національний університет технологій та дизайну

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Освітні інноваційні процеси та інноваційна діяльність педагогічних працівників нині є визначальними чинниками оновлення змісту і системи освіти та суттєвим важелем переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Тому сьогодні, впроваджуючи нові знання і технології в освітню діяльність, педагогічні працівники першочергово потребують знань про інноваційні процеси, освітні інновації та навичок практичного застосування новітніх технологій, іншими словами, відповідної підготовки та інформаційної підтримки учасників інноваційних процесів, яку, забезпечують вищі навчальні заклади системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників – інститути післядипломної педагогічної освіти (далі – ІППО) [1].

Останні десятиліття Україна стала забезпечувати високорозвинені країни не тільки сировинними ресурсами та «інвестувати» незаконно вивезеними валютних капіталами, а й науково-технічними кадрами. Відтік учених («відтік мізків») з України набув просто загрозливих масштабів. Щороку країну покидає приблизно 6 тисяч наукових працівників, 3-5 тисяч програмістів та спеціалістів з комп'ютерних технологій, а на пошуки роботи відїжджають до 100 тисяч фахівців з вищою освітою. Дуже багато випускників українських ВНЗ, які пройшли стажування в Європі чи США, залишаються там для продовження науково-навчальної діяльності. Керівництво НАН України та Міністерства освіти щороку визнають прикрі кадрові втрати, і визнають, що виходом з цієї ситуації є створення в країні сприятливих умов для реалізації творчого потенціалу молодих вчених. Але ситуація залишається критичною -

Українська наука та освіта втрачають кращі кадри, які могли б значно прискорити інноваційний розвиток вітчизняної науки та освіти [2].

Унаслідок теоретичного аналізу відповідної психолого-педагогічної літератури, нами виокремлено такі види забезпечення впровадження освітніх інновацій: нормативно-правове - система правових актів, нормативних документів і стандартів, що визначають інноваційну діяльність, порядок впровадження освітніх інновацій; наукове - передбачає науковий супровід, проведення експертизи, консультування; методичне – розробка рекомендацій, інструкцій, навчальних програм впровадження освітніх інновацій; інформаційне - надання комплексної інформації про освітні інновації, технології їх впровадження, доступу до інформаційних ресурсів; організаційне - створення механізмів, що забезпечують організацію та координацію впровадження освітніх інновацій; кадрове – передбачає визначення кваліфікаційних характеристик педагогічних працівників, які беруть участь у впровадженні освітніх інновацій; технічне - створення сучасної технічної бази засобів для роботи з інформацією); фінансово - матеріальне – створення умов праці, надання та обслуговування приміщення, обладнання робочих місць, мотивація учасників впровадження.

Безумовно важко переоцінити кожен із наведених видів забезпечення впровадження освітніх інновацій тому, що якість цього процесу прямо залежить від усіх видів його забезпечення, але основною характерною рисою сучасного наукового супроводу впровадження освітніх інновацій в будь-якій галузі є вивчення та регулювання інформації про освітні інновації, технології їх впровадження та інформаційні потоків (ресурси і комунікації), які забезпечують впровадження освітніх інновацій і інформаційні процеси переробки інформації, її аналізу, синтезу і обміну, отже, інформаційного забезпечення.

Аналіз основних концептів поняття “інформаційне забезпечення” дозволяє зробити висновок, що його багатозначність і багатоаспектність

залежить від наукових підходів, які застосовують науковці під час його визначення [3].

Згідно із законом України «Про інноваційну діяльність», “головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, нерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції” [4].

Визначення ролі вищої освіти як елемента ринкової економіки були досліджені в роботах Боброва В.Я. [5], Корсака К.В., Кравченко І.С., Богині Д.П., Куценко В.І., Ліанової Є.М.. Про системну модернізацію педагогічного і науково-педагогічної освіти та про конкурентоспроможність освіти і управління якістю освіти у вищих навчальних закладах в контексті державної освітньої політики - внески Лугового В., Зайчук В.О., Бойко А., Кайдалової Л.Г. Основні напрямки здійснення інноваційного розвитку у ВНЗ України та найактуальніші міри подолання кризи російської освіти через впровадження інновацій в освіту треба відмітити роботи таких науковців - Шевченко Н.І., Євтушевський В.А. В галузі управління вищою освітою та менеджменту якості надання освітніх послуг – Заєць О., Воронькову А.Е., Гриньову Н.Є., Дуда О., стосовно моніторингу якості освіти у вітчизняному та світовому досвіді – Єрмолу А., Іванова О., Локшина О.І. Про основні економічні методи мотивації науково-педагогічних працівників – Герасименко О., про нові суспільні вимоги до вищої освіти і основні аспекти підготовки кадрів ХХІ століття – Похресник А.К. Стосовно місця і ролі освіти й інформації на сучасному етапі розвитку країни необхідно відзначити роботу Іванової В.В. Про системи кредитування студентів як джерело фінансового забезпечення ВНЗ та фінансове й інвестиційне

забезпечення діяльності закладів освіти на регіональному рівні необхідно відмітити наукові праці Назарко С.О. [6, с.198-203].

Сучасний стан вищої освіти в Україні викликає занепокоєння в певних колах дослідників, законотворців, громадських діячів та простих громадян. Найбільш об'єктивною і загальною причиною цього занепокоєння є проблема «застою» у розвитку вищої освіти. Під цією проблемою варто розуміти низку загальновідомих, обговорюваних та широко розрекламованих проблем вищої освіти в Україні, серед яких: відносно низький рівень якості вищої освіти, слабка конкурентоспроможність, недофінансування, формалізація навчального процесу тощо. Як конкретні вищезазначені проблеми, так і комплекс проблем вищої освіти взагалі обумовлюють необхідність реформування вищої освіти. Про шляхи реформування вищої освіти в суспільстві ведеться гостра дискусія, свідченням чого є популярність цієї теми у сучасному житті України. Проблеми освіти широко висвітлюються в працях та статтях, стають причинами народних протестів та дозволяють робити певні прогнози. На думку української вченої Н. Шульги, питання реформування вищої школи набуло в Україні статусу хронічного і невиліковного захворювання [7].

Висновки. Отже, можна говорити про те, що інноваційна система у сфері вищої освіти базується на пріоритетах, які формуються у сфері фундаментальних наукових розробок, виходячи з національних інтересів держави, з урахуванням кращих світових надбань і впроваджується на рівні держави. Метою інноваційної системи буде досягнення максимального балансу інтересів і потреб як в системі вищої освіти, так і загальних потреб державотворення суспільства.

Напрямом подальших досліджень повинна стати розробка системи індикаторів, які б відображали загальну динаміку розвитку інноваційного процесу вищої освіти в конкретних показниках в тріаді "минуле - сучасне - майбутнє".

Список використаних джерел:

1. Гораш К.В. Інформаційне забезпечення впровадження освітніх інновацій / К.В. Гораш // Інформаційні технології в освіті : зб. спецкурсів для слухачів очно-дистанц. форми навчання у системі післядиплом. пед. освіти, розробл. за проектом М-ва освіти і науки України та Світ. банку «Рівний доступ до якісної освіти» / НАПН України, Ун-т менедж. освіти ; упоряд. Є.Р. Чернишова. – К., 2010. – С. 19–28. – 0,09 друк. арк.
2. Янісів Ю. О. Причини і потреба інноваційного розвитку освіти в період глобалізації та інформаційної революції / Ю. Янісів. - С .143-147
3. Калініна Л.М. Інформаційне управління загальноосвітнім навчальним закладом: системи, процеси, технології: [монографія] / Людмила Миколаївна Калініна. — К.: Інформавтодор, 2008. — 472 с
4. Закон України “Про інноваційну діяльність” // Економіст. – 2004. – № 5.
5. Бобров В.Я. Особливості розвитку вищої освіти в період глобалізації / В.Я. Бобров // Проблеми освіти. – 2008. – Вип. 54. – Спецвип. 2. – С. 3 – 8 4.
6. Назарко С.О. Фінансове та інвестиційне забезпечення діяльності закладів освіти на регіональному рівні / С.О.Назарко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 7 (85). – С. 198-203
7. Шульга Н. Яблука чи помаранчі, або Чому самим лише законом про вищу освіту не вирішити проблеми реформування наукової сфери?
Режимдоступу:http://dt.ua/EDUCATION/yabluka_chi_pomaranchi,_abo_chomu_s_amim_lishe_zakonom_pro_vischu_osvitu_ne_virishiti_problemi_refor-88374.html.